

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2024

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції.
31 жовтня 2024 р., м. Полтава, / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2024. 1495 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: **КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ** – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: **ЛЕГА ОЛЬГА** – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗАЙЦЕВ ЮРІЙ - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБСЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ХОМИН ПЕТРО – д.е.н., професор, професор кафедри обліку та аудиту Тернопільського національного університету ім. Івана Пулюя

АРАНЧІЙ ДМИТРО - к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, в.о. зав. кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

СКИБА ГАННА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового Інституту управління, економіки та бізнесу «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

СТАМАТ ВІКТОРІЯ - к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу Миколаївського національного аграрного університету;

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2024

© Кафедра обліку і оподаткування, 2024

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ШКУЛЬ СВІТЛАНА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **ТЮТЮННИК СВІТЛАНА**, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Розвиток сфери надання банківських послуг в Україні невинно розвивається. Вимушена ізоляція за часів епідемії коронавірусу та масштабна цифровізація різних послуг спричинили збільшення попиту населення як середнього, так і старшого віку на здійснення банківських операцій та транзакцій онлайн. Саме тому більшість банків створили і продовжують вдосконалювати мобільні застосунки для взаємодії з своїми клієнтами та надання банківських послуг. Використання банкінгу в смартфоні є простим та зручним, а до того ж швидким.

Багато операцій з грошовими коштами можна здійснити в один клік за декілька хвилин. Проте фізичні відділення банків продовжують обслуговувати клієнтів: видавати готівкові кошти через касу та отримувати їх, надавати кредити, перераховувати кошти на поточні рахунки тощо.

Касове обслуговування – це надання банком послуг з приймання готівки і зарахування її на банківські рахунки клієнтів, видачі готівки через касу та її обмін [4].

Здійснення касового обслуговування та касових операцій в банку регулюється Інструкцією про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні, що затверджена Постановою Правління Національного банку України від 25.09.2018 р. №103.

Керівник банку повинен забезпечити умови для проведення касового обслуговування у відділеннях банку. Приміщення каси повинно бути належно оснащене та ізольоване, а матеріальні цінності та грошові кошти повинні бути надійно захищені. Працівник каси повинен знати та дотримуватись правил та вимог чинного законодавства у сфері ведення касових операцій у національній та іноземній валюті.

Облік касових операцій у банку регулюється Інструкцією з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України, затвердженою Постановою Правління Національного банку України від 29.04.2022 р. № 495.

Для обліку готівки банку призначено балансові рахунки розділу 10 «Грошові кошти» Плану рахунків банків України, а для обліку готівки в касі банку – рахунок 1001 «Банкноти й монети в касі банку». За дебетом відображається надходження готівки в касі банку, а за кредитом – видача готівки з каси та її списання.

Відображення касових операцій в обліку здійснюється на основі прибуткових та видаткових касових документів, які формуються упродовж робочого дня. У кінці кожного дня в касі банку залишається готівка (залишок),

яка має забезпечити роботу каси на початок наступного робочого дня. Весь інший обсяг готівки понад необхідний залишок здається інкасаторам для перерахування на поточний рахунок банку.

У табл. 1 наведено типовий перелік кореспонденцій за прибутковими та видатковими касовими операціями із зазначенням супровідних документів [1, 3].

Таблиця 1 - Типова кореспонденція рахунків обліку касових операцій банків

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Первинний документ
	Дебет	Кредит	
Залишок коштів у касі на початок дня	1001		
Прибуткові касові операції			
Отримано готівку від фізичної особи для зарахування на поточний рахунок	1001	2620	Заява на переказ готівки
Оприбутковано виручку клієнта-юридичної особи за заявою на переказ готівки	1001	2600	Заява на переказ готівки
Повернуто невикористану готівку, що була видана під звіт, працівником у касу	1001	3551	Прибутковий касовий ордер
Отримано від клієнтів комісійну винагороду банку	1001	6110	Прибутковий касовий ордер
Прийнято комунальні платежі від фізичної особи з метою подальшого перерахування за призначенням	1001	2902	Рахунок на сплату платежів
Внесено фізичною особою готівку для погашення кредиту	1001	2203	Прибутковий касовий ордер
Фізична особа сплатила проценти за кредитом	1001	2208	Прибутковий касовий ордер
Видаткові касові операції			
Видано юридичній особі готівку з каси банку за чеком	2600	1001	Грошовий чек
Видано готівку з каси для виплати заробітної плати працівникам банку	3652	1001	Видатковий касовий ордер
Видано кредит з каси готівкою фізичній особі	2203	1001	Видатковий касовий ордер
Виплачено фізичній особі проценти по депозиту	2638	1001	Видатковий касовий ордер
Видано аванс на господарські витрати працівнику банку	3551	1001	Видатковий касовий ордер
Видано готівку фізичній особі з депозитного рахунку	2630	1001	Заява на видачу готівки
Здано надлишки готівки інкасаторам	1007	1001	Видатковий касовий ордер
Залишок коштів у касі на кінець дня	1001		

Облік касових операцій суттєво відрізняється від такого ж обліку на підприємстві. Насамперед відмінним є план рахунків бухгалтерського обліку. До прикладу для відкриття депозитного вкладу в готівці з точки зору

підприємства готівка відображається за кредитом рахунку 30 «Готівка», а от у банку - це дебет рахунку 1001 «Банкноти й монети в касі банку». Депозитні операції у банку – пасивні операції, а для підприємства – активні. У зв'язку з цим, нарахування та виплата процентів по депозиту для підприємства це дохід, а для банку – витрати. Саме тому методика та робота бухгалтера у банку є відмінною від звичайного обліку і має певні особливості, які потребують знань та умінь кваліфікованого спеціаліста.

Незважаючи на високий рівень цифровізації банківських послуг, люди продовжують відвідувати фізичні відділення банків та використовувати готівку як плату за товари та послуги у повсякденному житті.

Безготівкові розрахунки не зможуть повністю замінити готівковий грошовий обіг, адже готівка має ряд переваг [2]:

- ліквідність (можливість здійснення моментального розрахунку за операціями без перетворення готівки на інший актив);
- доступність (готівкові розрахунки не потребують втручання третіх сторін-учасників фінансових відносин, передача коштів відбувається безпосередньо від покупця товару до його продавця);
- легкість (готівкові розрахунки не потребують спеціального обладнання чи фахівців і можуть здійснюватися за будь-яких умов);
- надійність (на відміну від безготівкових коштів та розрахунків, які можуть бути об'єктом посягань з боку шахраїв, готівка є більш надійною, бо передається безпосередньо отримувачу коштів без втручання фінансових посередників);
- конфіденційність (не потрібно надавати особисті дані в процесі здійснення розрахункових операцій).

Список використаних джерел:

1. Варцаба В. І., Машіко К. С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : навч. посібник. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. 184 с.
2. Дзюблюк О. Оптимізація структури сучасного грошового обігу у контексті ролі готівкових платежів. *Вісник Економіки*. № 3. 2022. с. 78-100. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1392/1516> (дата звернення: 19.10.2024).
3. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України : Постанова Національного банку України від 20.10.2004 р. № 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
4. Про затвердження Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні : Постанова Національного банку України від 25.09.2018 р. № 103 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#n224> (дата звернення: 19.10.2024).

Перківська Маргарита, Кузуб Михайло Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні.....	595
Пікуль Світлана. Науковий керівник - Тютюнник Світлана Облікове відображення касових операцій банку.....	598
Піргач Анастасія. Науковий керівник - Мулик Тетяна Шляхи вдосконалення організації обліку адміністративних витрат.....	601
Плішенко Владислава, Шершова Вікторія Науковий керівник - Мокієнко Тетяна Класифікація та структура капіталу підприємства для потреб бухгалтерського обліку.....	604
Полтавська Уляна. Науковий керівник- Мошковська Олена Особливості бухгалтерського обліку Франції.....	606
Попова Євгенія. Науковий керівник - Усатенко Ольга Складові аналізу процесу формування фінансової звітності.....	610
Поярков Микола. Науковий керівник - Лисенко Алла Податкове прогнозування як складова фінансової стратегії суб'єктів господарювання.....	613
Прокопишин Оксана, Ціцька Надія Цифровізація як пріоритетний напрям у розвитку бухгалтерського обліку....	615
Проц Вероніка. Науковий керівник - Мошковська Олена Бухгалтерський облік в умовах воєнного стану.....	618
Рагуліна Анастасія, Хилько Іван Прогнозування банкрутства підприємств за допомогою економіко-математичних моделей в умовах нестабільного ринку.....	622
Rahulina Iryna, Komyshanchenko Artem Organization of on-farm control in the management cost accounting system...	625
Rahulina Iryna, Pereguda Anna Quality control of the inventory process of goods and material values at the enterprise.....	628
Рижа Вікторія. Науковий керівник - Мошковська Олена Модель бухгалтерського обліку в Іспанії.....	631
Рильський Максим. Науковий керівник - Рагуліна Ірина Облікова політика підприємства - значення та порядок розробки.....	634
Rudenko Marina. Research supervisor – Zaika Svitlana The impact of global economic changes on the accounting and financial reporting of agricultural enterprises.....	636
Рута Катерина. Науковий керівник - Мошковська Олена Інтеграція цифрових інструментів в систему бухгалтерського обліку.....	638
Сивак Катерина Науковий керівник - Мулик Тетяна Інформаційна система як елемент реінжинірингу бізнес-процесів в діяльності фермерського господарства.....	640

Наукове видання

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

*Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної
конференції*

31 жовтня 2024 р.

м. Полтава

Відповідальна за випуск, головний редактор:

ЛЕГА ОЛЬГА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і
оподаткування

Комп'ютерна верстка:

ЛЕГА ОЛЬГА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і
оподаткування

*Матеріали представлені в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей. Всі матеріали перевірено на оригінальність тексту на онлайн сервісах пошуку плагіату. До публікації приймалися тези, в яких відсоток авторського тексту становить не менше 65 %.

